

ADVIES

CRB 2021-3415

Garantieregeling inzake levende dieren

CCE
Conseil Central de l'Economie
Centrale Raad voor het Bedrijfsleven
CRB

Advies
Garantieregeling inzake levende dieren

Brussel
16.12.2021

Inbehandelingneming

Bij brief van 12 oktober 2021 richtte Staatssecretaris van Consumentenbescherming, mevrouw De Bleeker, een adviesvraag aan de bijzondere raadgevende commissie Verbruik met betrekking tot het wetsontwerp tot invoering in het Oud Burgerlijk Wetboek van bijzondere bepalingen betreffende de verkoop van dieren aan consumenten. De uiterlijke indieningsdatum van het advies was 30 november 2021.

De subcommissie Handelspraktijken, die opdracht kreeg om een ontwerpadvies voor te bereiden, kwam hiervoor bijeen, onder het voorzitterschap van de heer Jean-Philippe Ducart, op 27 oktober 2021 en op 4 en 24 november 2021. Namen deel aan de werkzaamheden: de dames Debaes (VBO), De Pot (Federatie Vrije Beroepen) Doucene (BV-OECO), Janssens (VeDa), Jonckheere (Unizo), Kowalsky (Test Aankoop) en Laplace (Comeos), en de heren Albers, (Comeos), Boghaert (ACLVB), De Cooman (ANI-ZOO), Greuse (ACV), Steennot (voorzitter), Van Hoe (VBO) en Willaert (FOD Economie).

Het ontwerpadvies werd op 16 december 2021 door de plenaire vergadering van de brc Verbruik goedgekeurd, onder het voorzitterschap van de heer Reinhard Steennot.

Inleiding

Het wetsontwerp tot invoering in het Oud Burgerlijk Wetboek van bijzondere bepalingen betreffende de verkoop van dieren aan consumenten, dat voor advies voorligt, beoogt rekening te houden met de bijzonderheden van de verkoop van een levend dier aan een consument.

De Richtlijn Consumentenkoop 1999/44/EG¹ liet de lidstaten niet toe om een regeling uit te werken waarin niet minimaal in de bescherming werd voorzien zoals bepaald in deze richtlijn. De Richtlijn Consumentenkoop (EU) 2019/771² daarentegen geeft de lidstaten wel de mogelijkheid om levende dieren volledig uit te sluiten van het toepassingsgebied van de wettelijke garantie. Aldus zal in artikel 1649bis §3, 4° van het oude Burgerlijk Wetboek, ter omzetting van richtlijn (EU) 2019/771, worden bepaald dat de algemene regelen inzake de wettelijke garantie voor consumptiegoederen niet van toepassing zijn op de verkoop van levende dieren. De ratio voor deze uitsluiting bestaat erin dat de algemene regelen inzake de wettelijke garantie voor goederen onvoldoende zijn afgestemd op de specifieke situatie van de verkoop van levende dieren. Consumenten hechten zich sneller aan een dier dan aan een klassiek goed, waardoor een emotionele band ontstaat met het “voorwerp” van de garantie. Daarnaast zijn dieren levende wezens met biologische noden en gevoeligheden die voor hun welzijn recht hebben op de juiste verzorging, voeding en huisvesting, zowel door de verkoper als door de nieuwe eigenaar. Waar vervanging de voor de consument meest voordelige remedie is indien het gaat om klassieke goederen, is een vervanging allesbehalve evident indien zich een gebrek bij dieren voordoet.

¹ [Richtlijn 1999/44/EG van het Europees Parlement en de Raad van 25 mei 1999 betreffende bepaalde aspecten van de verkoop van en de garanties voor consumptiegoederen.](#)

² [Richtlijn \(EU\) 2019/771 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2019 betreffende bepaalde aspecten van overeenkomsten voor de verkoop van goederen, tot wijziging van Verordening \(EU\) 2017/2394 en Richtlijn 2009/22/EG, en tot intrekking van Richtlijn 1999/44/EG.](#)

Omdat een volledige uitsluiting echter onvoldoende bescherming biedt ten aanzien van de consument, heeft men ervoor geopteerd een afzonderlijke wet te schrijven die rekening houdt met de bijzonderheden van de verkoop van een levend dier aan een consument. Men wenst via voorliggend wetsontwerp immers een evenwichtig regime uit te werken, waarbij rekening wordt gehouden met de belangen van de consument, de belangen van de verkoper, de rechtszekerheid en het welzijn van het dier.

De brc Verbruik bracht op 3 september 2019 reeds een advies³ uit over de omzetting van de Richtlijn Consumentenkoop ((EU) 2019/771). In dit advies pleitte de brc Verbruik voor een aangepaste wetgeving voor levende dieren, die enerzijds rekening houdt met de specifieke context waarin de verkopers van levende dieren moeten werken en anderzijds een voldoende niveau van consumentenbescherming garandeert, met aandacht voor het vergemakkelijken van het contact en de informatie-uitwisseling met de verkoper.

In het advies worden eerst een aantal algemene opmerkingen met betrekking tot het voorliggende wetsontwerp en de memorie van toelichting gemaakt. Nadien volgt een artikelsgewijze bespreking en worden de verschillende opties overlopen die het wetsontwerp openlaat.

ADVIES

1. Algemene opmerkingen

De brc Verbruik benadrukt dat de garantieregelgeving tot het federale bevoegdheidsdomein behoort. De brc Verbruik merkt op dat er, in het kader van de regionale bevoegdheid inzake dierenwelzijn, ook garantiecertificaten bestaan inzake de verhandeling van dieren, die op verschillende vlakken met de federale garantiewetgeving strijdig zijn. Zo heeft de consument volgens de aansprakelijkheidsregeling van het Vlaamse⁴, Waalse⁵ en Brusselse⁶ Garantiecertificaat "*in alle omstandigheden de vrijheid van keuze van dierenarts*", terwijl de federale garantiewetgeving bepaalt dat de verkoper steeds de mogelijkheid moet krijgen om te remediëren en het dier dus door de consument, behoudens de in het wetsontwerp vermelde uitzonderingen, bij de verkoper of bij de door de verkoper aangewezen dierenarts dient te worden aangeboden. De code der plichtenleer van de dierenartsen⁷ beschrijft op haar beurt dat de dierenarts de vrije keuze van dierenarts door de klant moet respecteren.

De brc Verbruik benadrukt de noodzaak van een duidelijke en transparante regelgeving ten aanzien van zowel de consument als de verkoper en vraagt dat de verschillende regelgevingen op elkaar worden afgestemd. De brc Verbruik vraagt dan ook met aandrang dat tussen de verschillende bevoegdheidsniveaus dienaangaande een constructief overleg wordt opgestart.

³ [CRB 2019-1660 Omzetting van de Europese richtlijnen inzake consumentenkoop van zowel goederen als digitale inhoud en diensten.](#)

⁴ http://www.dierengarantie.be/wp-content/uploads/2019/06/Bijlage-2-Garantiecertificaat_0.pdf.

⁵ <http://bienetreanimal.wallonie.be/files/documents/Animaux-Compagnie/certificat-garantie-annexeXI.pdf>.

⁶ https://environnement.brussels/sites/default/files/user_files/form_annexe_xi_certificatgarantie_2021.pdf.

⁷ Zie voor de Code der Plichtenleer van de Nederlandstalige Gewestelijke Raad van de Orde der Dierenartsen: <https://www.ordederdierenartsen.be/sites/default/files/public/Code2015.pdf>.

De brc Verbruik stelt vast dat de bedoeling van dit wetsontwerp erin bestaat een uitzonderingsregeling te voorzien inzake levende dieren, en dit om meerdere redenen. Zo zijn momenteel de huidige regels van de wettelijke garantie met betrekking tot consumptiegoederen van toepassing op de verkoop van levende dieren, met veel praktische problemen tot gevolg, zoals uit de rechtspraak blijkt. Daarnaast dient rekening gehouden te worden met het feit dat dieren een gevoelsvermogen hebben en biologische noden, en dus niet zomaar met consumptiegoederen vereenzelvigd kunnen worden. Er dient dus met het welzijn van het dier rekening gehouden te worden, en bovendien is er sprake van een emotionele band tussen de consument en het dier. Indien er een vertrouwensband is tussen de consument en een eigen dierenarts, dan kan het zijn dat de consument verkiest omeen beroep te kunnen doen op de eigen dierenarts, waarmee zij een vertrouwensband hebben opgebouwd.

Anderzijds, wanneer de consument een beroep wil doen op de garantieregeling in geval van een conformiteitsgebrek, dan stelt hij de verkoper verantwoordelijk voor de genezing van het dier en de terugbetaling van de kosten en dient de verkoper dus over de mogelijkheid te beschikken om een remediëring voor te stellen. Sommige leden van de brc Verbruik menen dat dit dient te betekenen de verkoper de vrije keuze van dierenarts dient te hebben.

De brc Verbruik heeft begrip voor beide standpunten en is van mening dat het wetsontwerp zo goed als mogelijk een billijk evenwicht dient te vinden tussen deze beide standpunten. De brc Verbruik benadrukt dat, welke de keuze van dierenarts ook is, het welzijn van het dier, in overeenstemming met de code der plichtenleer van de dierenartsen, steeds voorop moet worden gesteld.

De brc Verbruik merkt op dat in het huidige wetsontwerp, de consument de verkoper of de door de verkoper aangewezen dierenarts onverwijld in kennis moet stellen van een conformiteitsgebrek, teneinde recht te hebben op de remedies zoals voorzien in het wetsontwerp. In het wetsontwerp worden echter uitzonderingen voorzien voor het geval de verkoper niet bereikbaar is en wanneer voor het welzijn van het dier een onmiddellijke tussenkomst van een dierenarts redelijkerwijze noodzakelijk is. De verkoper dient tevens de transportkosten voor zijn rekening te nemen, zodat het voor de verkoper misschien financieel interessanter is om akkoord te gaan met een behandeling door een dierenarts dichterbij de consument, waarmee de consument een vertrouwensband heeft.

De brc Verbruik benadrukt het belang van een goede communicatie tussen consument en verkoper, en begrijpt aldus dat de consument de verkoper of de door de verkoper aangewezen dierenarts onverwijld in kennis moet stellen om recht te hebben op de remedies zoals voorzien in het wetsontwerp.

Echter, wanneer de consument beslist om op de eigen dierenarts een beroep te doen, en zonder dat op de uitzonderingen in artikel 1649undecies §3 een beroep kan worden gedaan, dan kan hij slechts aanspraak maken op een terugbetaling van de kosten die de verkoper redelijkerwijze ook zelf had moeten maken voor dezelfde behandeling wanneer de verkoper de genezing laat uitvoeren door de bedrijfsdierenarts. De consument moet op deze voorwaarde gewezen worden zodat dat hij met kennis van zaken een beslissing kan nemen en kan inschatten op welke terugbetaling hij recht zou kunnen hebben. Het is hierbij volgens de brc Verbruik noodzakelijk dat er transparantie is met betrekking tot barema's en tarieven die dierenartsen hanteren.

De vertegenwoordigers van de middenstand (wat betreft de vertegenwoordiging van de dierenartsen) zijn echter van mening dat indien het principe wordt behouden dat de verkoper enkel instaat voor de kosten die hij redelijkerwijze had moeten maken indien de bedrijfsdierenarts de genezing had uitgevoerd, dan dient een regeling te worden voorzien zodat een onafhankelijke derde dierenarts de omvang hiervan kan bepalen.

De vertegenwoordigers van de productie, distributie en middenstand (wat betreft de vertegenwoordiging van de verkopers van dieren) vragen dat in bovenstaand geval (in het geval de consument toch beslist om op zijn eigen dierenarts beroep te doen) de terugbetaling van herstellkosten door de verkoper beperkt zou blijven tot maximaal 130% van de aankoopprijs, net zoals in de situatie waarin beroep wordt gedaan op de bedrijfsdierenarts. Indien de poging tot genezing door de eigen dierenarts niet lukt, dan verliest de consument zijn recht op een ontbinding (tot 250% van de aankoopprijs) of een vervanging zoals bepaald in 1649duodecies §5).

Verder acht de brc Verbruik het wenselijk dat voor het goede begrip van deze nieuwe regelgeving een informatieve brochure of guidelines worden ontwikkeld, die als duidelijke leidraad voor de belanghebbende partijen kan dienen, en waarbij aan de hand van voorbeelden de regelgeving kan worden geconcretiseerd. Zo zou in een dergelijke brochure onder andere een overzicht van de belangrijkste gevallen die zich in de praktijk kunnen voordoen, alsook de bijhorende vergoedingen of combinaties van vergoedingen, zoals voorzien in het voorgestelde artikel 1649duodecies oud B.W., worden opgenomen. Deze brochures of guidelines dienen bij voorkeur te worden opgesteld in samenspraak met de regionale verantwoordelijken inzake dierenwelzijn.

De brc Verbruik merkt verder op dat dit wetsontwerp zich beperkt tot een garantieregeling, en bijgevolg geen afbreuk doet aan andere kennisgevingsverplichtingen die zijn voorgeschreven vanuit redenen van volksgezondheid of dierenwelzijn. Dat is bijvoorbeeld het geval bij de aankoop van grote huisdieren, zoals koeien en schapen. Wanneer deze aan een particulier worden verkocht, zijn er wettelijke ziektes waarop moet worden gecontroleerd. De dierenarts van de koper moet op dergelijke wettelijke ziektes controleren. Wanneer het dier in kwestie positief test op één van deze wettelijke ziektes (vb. tuberculose), dan dient dit bij het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) te worden aangegeven. De brc Verbruik vraagt dan ook in de memorie van toelichting te verduidelijken dat dit wetsontwerp geen afbreuk doet aan dergelijke verplichtingen.

De brc Verbruik wenst eveneens te benadrukken dat de verschillende standpunten die opgenomen zijn in dit advies niet rechtstreeks doorgetrokken kunnen worden naar eventuele andere regelingen. Dat dient geval per geval bekeken te worden.

2. Begrippen en toepassingsgebied

Artikel 1649nonies bevat de definities en bepaalt het toepassingsgebied van de wet. De definities zijn nagenoeg identiek aan deze die in de algemene regeling betreffende de wettelijke garantie voor consumptiegoederen worden gehanteerd (art. 1649bis OBW). Er wordt enkel een definitie toegevoegd van dieren, om te benadrukken dat de wet louter betrekking heeft op de verkoop van levende dieren. De brc Verbruik wenst hierbij tevens nog te verwijzen naar artikel 3.39. van nieuw B.W., waarin bepaald wordt dat dieren een gevoelsvermogen hebben en biologische noden.

De brc Verbruik stelt vast dat de definitie van het begrip "*kosteloos*" licht werd aangepast om te benadrukken dat naast andere kosten, zoals vervoerskosten en werkuren, ook de kosten van medicijnen die noodzakelijk zijn om het dier te genezen ten laste zijn van de verkoper. De brc Verbruik acht het echter wenselijk dat in de memorie van toelichting wordt verduidelijkt dat de vervoerskosten op basis van de geldende kilometervergoeding worden berekend.

3. Conformiteitscriteria

De conformiteitsvereisten waaraan het door de verkoper aan de consument geleverde dier dient te voldoen om in overeenstemming met de koopovereenkomst te zijn, worden door artikel 1649decies bepaald. Dit gebeurt zowel aan de hand van subjectieve als objectieve vereisten.

Zo bepaalt artikel 1649decies §2 dat “voor conformiteit met de koopovereenkomst, het dier moet voldoen aan de subjectieve conformiteitsvereisten die in de koopovereenkomst zijn vastgesteld, met andere woorden, moet het met name, voor zover van toepassing:

1° wat betreft de beschrijving en kenmerken, waaronder de leeftijd, het geslacht, het ras en de herkomst van het dier voldoen aan de koopovereenkomst;

2° geschikt zijn voor elk bijzonder door de consument gewenst gebruik dat de consument aan de verkoper uiterlijk bij de sluiting van de koopovereenkomst heeft meegedeeld en dat de verkoper heeft aanvaard.”

De brc Verbruik heeft zich tijdens de besprekingen van het advies afgevraagd of deze subjectieve conformiteitsvereisten, en met name “*geschikt zijn voor elk bijzonder door de consument gewenst gebruik*” er niet toe zal leiden dat een consument te hoge verwachtingen van het dier zal hebben. De brc Verbruik begrijpt echter ook dat in bepaalde gevallen specifieke wensen wel aanvaardbaar zijn. In de memorie van toelichting wordt dan ook best bepaald dat, indien de consument het dier voor specifieke doelen wenst aan te wenden, hij de verkoper daarvan op de hoogte moet brengen. De verkoper is slechts aansprakelijk indien hij aanvaardt dat het dier voor dat doeleinde geschikt is. Bijvoorbeeld een situatie waarin een paard bestemd is om door een kind bereden te worden, maar uiteindelijk niet te temmen blijkt. Het gaat hier om een geval waar een consument een specifiek gebruik voor ogen heeft en waar het niet voldoen aan dat specifiek gebruik een probleem oplevert op het vlak van de conformiteit. De brc Verbruik acht het wel wenselijk dat met betrekking tot artikel 1649decies §2, 2° in de memorie van toelichting wordt verduidelijkt dat dieren zich niet aan specifieke behoeften van consumenten dienen aan te passen.

Verder somt artikel 1649decies §3 de objectieve vereisten op, waaraan het dier moet voldoen. Wat het objectieve criterium van de kwaliteit betreft, wordt in de memorie van toelichting op gewezen dat de verwachtingen grondig kunnen verschillen afhankelijk van de diersoort die het voorwerp uitmaakt van een overeenkomst (vb. raspaard versus goudvis).

Bovendien stelt artikel 1649decies §3, 4° dat “het dier de kwaliteit moet bieden die de consument redelijkerwijze van een dier van die soort mag verwachten, waaronder vrij van infectieziektes en vrij van aangeboren afwijkingen en in voorkomend geval voorzien van de door of krachtens de wet vereiste vaccinaties.”

De brc Verbruik stelt voor om met betrekking tot deze paragraaf in de memorie van toelichting te verduidelijken dat onder de notie “*kwaliteit*” ook met de verwachte levensduur van een dier rekening dient te worden gehouden.

Verder wenst de brc Verbruik ook dat in de memorie van toelichting wordt aangegeven dat bepaalde onderliggende aandoeningen, zoals het asymptomatisch drager zijn van opportunistische pathogenen, niet noodzakelijk als een conformiteitsgebrek moeten worden beschouwd. Bepaalde opportunistische pathogenen zijn immers haast standaard bij een levend dier aanwezig, maar de ziekte die ze veroorzaken, komt slechts onder bepaalde omstandigheden (bv. slechte voeding en stress) tot uiting.

4. Aansprakelijkheid en termijnen

Artikel 1649undecies omvat de aansprakelijkheidsregeling en -termijnen. Zo beschrijft artikel 1649undecies §1, 1e lid de garantieregeling als volgt: *“De verkoper is jegens de consument aansprakelijk voor elk conformiteitsgebrek dat bestaat bij de levering van het dier en dat zich manifesteert binnen een termijn van [één] jaar te rekenen vanaf voornoemde levering.”*

.Wat de voorgestelde garantietermijn van één jaar betreft:

De consumentenvertegenwoordigers waren akkoord met een beperking van de wettelijke garantie tot één jaar, indien de duur van het anterioriteitsvermoeden ook één jaar gaat bedragen. De consumentenvertegenwoordigers betreuren dat de duur van de wettelijke garantie over het algemeen wordt beperkt tot één jaar voor alle dieren en alle ziektes, gezien de aard die eigen is aan dieren als levende wezens. Samen met het feit dat het vermoeden beperkt is tot 6 maanden (zie verder) in het wetsontwerp, vormt dat een aanzienlijke regressie voor de consumenten in vergelijking met de algemene regeling van de garantie.

De vertegenwoordigers van de productie, distributie en middenstand zijn van mening dat de garantietermijn op één jaar moet blijven, zoals reeds voorgesteld in het voorontwerp. Dit omdat het gaat om een levend dier, hetgeen eveneens in de memorie van toelichting benadrukt wordt. De levensomstandigheden van het dier, waar de verkoper na de verkoop geen invloed meer op heeft, hebben namelijk een essentiële invloed op de gezondheid van het dier. Bovendien zal de consument beroep kunnen doen op de regeling inzake verborgen verbreken, die van toepassing wordt na het verstrijken van de garantietermijn.

Via artikel 1649undecies §2, 1^e lid wordt verder gesteld dat “de consument de verkoper of een door de verkoper aangewezen dierenarts onverwijld in kennis moet stellen van het conformiteitsgebrek, zodra dit gebrek zich op een voldoende duidelijke wijze heeft gemanifesteerd. De consument moet bewijzen dat hij de kennisgeving heeft verricht. Het is aan de verkoper om te bewijzen dat deze kennisgeving niet onverwijld is geschied.”

De brc Verbruik wenst in dit kader eerst en vooral naar de algemene opmerkingen met betrekking tot de keuze van de dierenarts te verwijzen.

De brc Verbruik is verder van mening dat niet het eerste beste vage teken dat op een conformiteitsgebrek kan wijzen, de in 1649undecies §2, 1^e lid vernoemde kennisgevingsverplichting doet ontstaan. De brc Verbruik acht het bijgevolg noodzakelijk dat met betrekking tot dit artikel in de memorie van toelichting het begrip “*onverwijld in kennis stellen*” aan de hand van voorbeelden wordt verduidelijkt. Zo moet de consument de verkoper of de door hem aangewezen dierenarts onmiddellijk in kennis stellen bij tekenen van diarree, hoesten, niezen, herhaaldelijk overgeven, oprispingen, weigeren om te eten of andere signalen van pijn, die zich apart dan wel enkelen of allen tegelijk voordoen. De brc Verbruik wenst dat in de memorie van toelichting wordt verduidelijkt dat voornoemde opsomming niet-limitatief is.

Artikel 1649undecies §2 vereist meer concreet dat de consument de verkoper of de door hem aangewezen dierenarts onverwijld op de hoogte brengt indien een gebrek zich voldoende duidelijk heeft gemanifesteerd. Een onverwijld kennisgeving is vereist omdat gebreken bij levende dieren een sneller optreden vereisen om te vermijden dat er bijkomende schade ontstaat, alsook met het oog op het verzekeren van het welzijn van het dier. De brc Verbruik wenst dat aan de memorie van toelichting wordt toegevoegd dat de consument bij voorkeur de verkoper of de door hem aangewezen dierenarts reeds telefonisch in kennis moet stellen, in afwachting van een schriftelijke kennisgeving op een duurzame gegevensdrager (vb. e-mail). Deze schriftelijke kennisgeving op een duurzame gegevensdrager lijkt dan sowieso nog aangewezen om bewijsproblemen te voorkomen.

Artikel 1649undecies §3 luidt als volgt: “Indien voor het welzijn van het dier een onmiddellijke tussenkomst van een dierenarts redelijkerwijze noodzakelijk is en de verkoper of de door hem aangewezen dierenarts de vereiste zorgen niet kan bieden, hetzij omdat de verkoper of de door hem aangewezen dierenarts niet bereikbaar is, hetzij om een andere reden, kan de consument zich wenden tot een andere dierenarts.

Indien de tussenkomst van een derde dierenarts noodzakelijk is en de verkoper niet bereikt kon worden, verricht de consument redelijke inspanningen om na de tussenkomst van deze dierenarts zo snel als mogelijk contact op te nemen met de verkoper.

De verkoper kan verlangen dat het dier voor verdere behandeling aan hem wordt overgedragen, voor zover het welzijn van het dier dat toelaat en de verkoper de kosten van het transport voor zijn rekening neemt.”

De brc Verbruik merkt op dat de zinsnede “en de verkoper of de door hem aangewezen dierenarts de vereiste zorgen niet kan bieden” tot enige verwarring aanleiding kan geven, aangezien je hieruit zou kunnen besluiten dat de verkoper zelf zou kunnen overgaan tot het verstrekken van zorgen die in principe door een dierenarts moeten gebeuren. De brc Verbruik begrijpt dat dit niet de bedoeling is van de wetgever en wenst met betrekking tot dit artikel 1649undecies §3, 1^e lid ter verduidelijking in de memorie van toelichting aan te geven dat deze bepaling geen afbreuk doet aan de regelgeving dat dierengeneeskundige verzorging enkel door beroepsbeoefenaars mag worden verstrekt.

Wat artikel 1649undecies §3, 3^e lid betreft, acht de brc Verbruik het wenselijk dat in de memorie van toelichting wordt verduidelijkt dat de beslissing of het welzijn van het dier het al dan niet toelaat het dier voor verdere behandeling aan de door de verkoper aangewezen dierenarts over te dragen, in samenspraak tussen de behandelende dierenarts en de door de verkoper aangewezen dierenarts dient te gebeuren, en dit met eerbiediging van de code der plichtenleer van de dierenartsen⁸. In het wetsontwerp zou men bijvoorbeeld kunnen toevoegen: “voor zover het welzijn van het dier dat **naar het oordeel van de betrokken dierenartsen toelaat**”, met een verwijzing naar de deontologische regels in de memorie van toelichting.

De brc Verbruik begrijpt dat dit niet uitsluit dat er ook tussen de betrokken dierenartsen onenigheid kan ontstaan. In dergelijk geval, en voor zover de dringendheid van de situatie en de medische toestand van het dier het toelaat, zou ook de expertise van een onafhankelijke derde dierenarts kunnen worden ingeroepen.

Artikel 1649undecies §5 houdt vervolgens de verjaringstermijn in en bepaalt dat “de rechtsvordering van de consument verjaart na verloop van [1 jaar] vanaf de dag waarop hij het conformiteitsgebrek heeft vastgesteld. De bewijslast met betrekking tot het verstrijken van de verjaringstermijn rust op de verkoper.”

De brc Verbruik gaat akkoord met het voorstel om een verjaringstermijn van één jaar te hanteren. De brc Verbruik benadrukt wel dat de verjaringstermijn niet mag verstrijken voor het aflopen van de garantietermijn en wenst dat dat ook op die manier in het artikel verduidelijkt wordt.

Voorts omvat artikel 1649undecies §6, 1e lid het anterioriteitsvermoeden dat inhoudt dat “indien een conformiteitsgebrek zich binnen een termijn van [zes maanden] na de levering van het dier manifesteert, dan tot bewijs van het tegendeel het vermoeden geldt dat dit gebrek bestond op het tijdstip van levering, tenzij dit vermoeden onverenigbaar is met de aard van het dier of met de aard van het conformiteitsgebrek.”

⁸ Zie voor de Code der Plichtenleer van de Nederlandstalige Gewestelijke Raad van de Orde der Dierenartsen: <https://www.ordederdierenartsen.be/sites/default/files/public/Code2015.pdf>.

De consumentenvertegenwoordigers pleiten ervoor dat de omkering van de bewijslast wordt gebaseerd op de duur van de wettelijke garantie, namelijk één jaar. Dat stemt overeen met de nieuwe algemene regeling van de wettelijke garantie die is voorzien en heeft de verdienste dat het meer duidelijkheid schept. In het andere geval zal de effectieve garantie op levende dieren de facto beperkt worden tot 6 maanden.

De vertegenwoordigers van de productie, distributie en middenstand pleiten om de duur van het anterioriteitsvermoeden te behouden op zes maanden en dit niet gelijk te stellen met de garantietermijn, zoals reeds voorzien is. Dit rekening houdend met het feit dat het gaat om een levend dier. Het feit dat dieren met elkaar en/of met mensen interageren, impliceert dat gebreken aan overeenstemming zeer snel een externe oorzaak hebben, waar de verkoper na de verkoop dus geen invloed op heeft. De kans dat er een gebrek optreedt aan het dier omwille van de consument (bv. geen correcte verzorging/leefomstandigheden), vergroot naarmate hij het dier langer bij zich heeft. De verkoper heeft hier geen zicht op, waardoor het zo goed als onmogelijk is om te bewijzen dat het gebrek te wijten is aan de handelingen van de consument. Daarom moet de omkering van de bewijslast beperkt zijn in tijd. Zie ook de memorie van toelichting in deze zin.

De brc Verbruik acht het noodzakelijk dat de *“de onverenigbaarheid van het vermoeden met de aard van het dier”* in de memorie van toelichting aan de hand van voorbeelden wordt verduidelijkt. De brc Verbruik denkt hierbij bijvoorbeeld aan dieren, waarvan de levensduur niet lang is, zoals kleine vissen die vaak niet langer dan een jaar leven.

Tot slot omschrijft artikel 1649undecies §7 de regeling inzake verborgen gebreken die als volgt luidt: *“De bepalingen in dit hoofdstuk (t.w. artikel 1649undecies. §1-6) met betrekking tot de vrijwaring voor de verborgen gebreken van de verkochte zaak zijn van toepassing na het verstrijken van de termijn van [één jaar] bedoeld in artikel 1649undecies §1. De beperkingen uit artikel 1649duodecies zijn overeenkomstig van toepassing.”*

De brc Verbruik gaat akkoord dat de regeling inzake verborgen gebreken van toepassing wordt na het verstrijken van de garantietermijn.

De brc Verbruik merkt op dat in artikel 1649undecies, §7, nu vermeld staat dat *“de beperkingen uit artikel 1649duodecies overeenkomstig van toepassing zijn”*. De brc Verbruik vindt het noodzakelijk dat de term *“beperkingen”* naar *“aansprakelijkheidsbeperkingen”* wordt aangepast. Als dezelfde aansprakelijkheidsbeperkingen inzake garantie ook gelden inzake verborgen gebreken, acht de brc Verbruik het bijkomend ook aangewezen om deze, omwille van de rechtszekerheid, ook expliciet in dit artikel in de wet op te nemen.

5. Rechtsmiddelen

Artikel 1649duodecies regelt de rechtsmiddelen waarover de consument beschikt tegenover de verkoper in de gevallen waarin de verkoper aansprakelijk is. De consument kan daarbij vrij kiezen tussen vier remedies (vervanging, genezing, ontbinding, passende prijsvermindering).

De brc Verbruik meent dat de vervanging van het dier (art.1649duodecies §1, 1°) soms een tijdje op zich kan laten wachten wanneer de consument een dier van een bepaald ras, exacte kleur... wenst. De brc Verbruik vindt het logisch dat een vervanging dan ook in een nieuwe koopovereenkomst resulteert en de consument bijgevolg van een nieuwe garantietermijn kan genieten. Ze acht het noodzakelijk dat dit in het wetsontwerp wordt opgenomen. De brc Verbruik wenst erop te wijzen dat dit standpunt louter betrekking heeft op deze specifieke situatie, ingegeven door het feit dat dit overeenkomt met de reeds heersende praktijk in de sector. Dit standpunt van de brc Verbruik heeft dan ook geen precedentswaarde ten aanzien van eventuele andere regelingen.

Artikel 1649duodecies §1, 2° bepaalt de maximale schadevergoeding in geval van genezing als volgt: "De genezing van het dier geschiedt zo snel als mogelijk en zonder onnodige overlast voor de consument en het dier. De genezing geschiedt kosteloos voor de consument, met dien verstande dat de kost die door de verkoper moet worden gedragen met het oog op de genezing van het dier niet meer dan [130% van de aankoopprijs] van het dier kan bedragen. De verkoper of de door hem aangewezen dierenarts wijst de consument zowel in de overeenkomst als bij de uitoefening van het recht op genezing van het dier op het bestaan van deze beperking.

Indien de consument kan bewijzen dat de verkoper te kwader trouw was of in voorkomend geval de door of krachtens de wet vereiste erkennings- of vergunningsvoorwaarden niet heeft gerespecteerd, geldt de beperking tot 130% van de aankoopprijs niet. De verkoper kan de genezing als remedie weigeren indien deze onmogelijk is of de verkoper kan bewijzen dat de poging tot genezing in strijd is met het welzijn van het dier."

De brc Verbruik stelt voor om met betrekking tot artikel 1649duodecies §1, 2°, 3° lid in de memorie van toelichting te verduidelijken dat de beslissing of de genezing als remedie al dan niet wordt geweigerd in samenspraak tussen de behandelende dierenarts en de door de verkoper aangewezen dierenarts dient te gebeuren, en dit met eerbiediging van de code der plichtenleer van de dierenartsen. De brc Verbruik begrijpt dat dit niet uitsluit dat er ook tussen de betrokken dierenartsen onenigheid kan ontstaan. In dergelijk geval, en voor zover de dringendheid van de situatie en de medische toestand van het dier het toelaat, zou ook de expertise van een onafhankelijke derde dierenarts kunnen worden ingeroepen.

Artikel 1649duodecies §2 bepaalt het volgende: "De consument verliest zijn recht op de in §1 vermelde remedies indien de consument het dier niet heeft aangeboden bij de verkoper of de door de verkoper aangewezen dierenarts, tenzij de consument:

1° kan bewijzen dat hij voorafgaandelijk het akkoord van de verkoper heeft gekregen om het dier bij een andere dierenarts aan te bieden of

2° aannemelijk kan maken dat voor het welzijn van het dier een onmiddellijke tussenkomst van een dierenarts redelijkerwijze noodzakelijk was en de verkoper of de door hem aangewezen dierenarts de vereiste zorgen niet kon bieden, hetzij omdat de verkoper of de door hem aangewezen dierenarts niet bereikbaar was, hetzij om een andere reden."

Voorts meldt artikel 1649duodecies §4 dat "in geval van ontbinding van de overeenkomst of vervanging van het dier de consument aanspraak kan maken op een bijkomende schadevergoeding voor bewezen schade. Deze bedraagt maximaal [30% van de aankoopprijs] van het dier."

Artikel 1649duodecies §5 bepaalt verder dat "In geval bij een overlijden van het dier de ontbinding wordt voorafgegaan door een poging om het dier te genezen, de vergoedingen bepaald in de paragrafen 2 tot en met 4 gecombineerd kunnen worden, met een maximum van [250% van de aankoopprijs] van het dier."

De brc Verbruik merkt op dat in het wetsontwerp de situatie niet expliciet geregeld is waarbij er een ontbinding of vervanging is, nadat er eerst een poging tot herstel is geweest. De vraag stelt zich immers of in een dergelijk geval een cumul van de vergoedingen (130% vermeerderd met 30%) mogelijk is. Enkel in geval van overlijden van het dier is dit geregeld in artikel 1649duodecies §5, waarbij een vergoeding van 250% van de aankoopprijs voorzien wordt. De memorie van toelichting bepaalt dat de volgende elementen hier inbegrepen zijn: kosten van herstel (max. 130%) + de terugbetaling van de aankoopprijs + kosten van autopsie + schadevergoeding (max. 30%).

De brc Verbruik raadt aan om ook de situaties te regelen waarbij er een herstel is, gevolgd door een ontbinding (zonder overlijden) of een vervanging:

Wanneer een herstel gevolgd wordt door een ontbinding (zonder overlijden), zou het maximumpercentage van de kosten 230% bedragen (vermits er geen autopsiekosten zijn);

Wanneer een herstel gevolgd wordt door een vervanging, zou het maximumpercentage 160% van de kosten bedragen (kosten van herstel: max. 130% + eventuele schadevergoeding: max. 30%), vermits de aankoop prijs niet terugbetaald moet worden en er ook geen autopsiekosten gemaakt moeten worden.

De brc Verbruik gaat akkoord met de in artikel 1649duodecies §1, 2°, §4 en §5 voorgestelde maximale vergoedingen of combinaties van vergoedingen in geval van genezing of vervanging van het dier of ontbinding van de overeenkomst.

Zoals reeds eerder in dit advies aangegeven, vraagt de brc Verbruik dat de verschillende toepassingsgevallen en de bijhorende vergoedingen die in dit artikel zijn bepaald, op een overzichtelijke en gebruiksvriendelijke manier zouden worden weergegeven in een brochure of guidelines van de FOD Economie.

6. Tekstuele en vormelijke opmerkingen

De brc Verbruik merkt op dat in artikel 1649decies §3, 1e lid foutief de term "*consumptiegoederen*" wordt gehanteerd en wenst dat dit begrip door de term "*dieren*" wordt vervangen.

De brc Verbruik wenst dat "De consument verliest zijn recht op de in §1 vermelde remedies indien de consument het dier niet heeft aangeboden bij de verkoper of de door de verkoper aangewezen dierenarts, tenzij de consument:..." (art.1649duodecies §2, 1^e lid) wordt vervangen door "De consument verliest zijn recht op de in §1 vermelde remedies indien de consument het dier niet heeft aangeboden bij de verkoper of de door de verkoper aangewezen dierenarts op de wijzen bepaald in artikel 1649undecies §2 en 3, tenzij de consument:..."

De brc Verbruik vraagt tot slot om in de memorie van toelichting de term "*CODA*" door "*Sciensano*" te vervangen.